

Länsstyrelsen
Örebro län

Åsa Forsberg
010-2248752

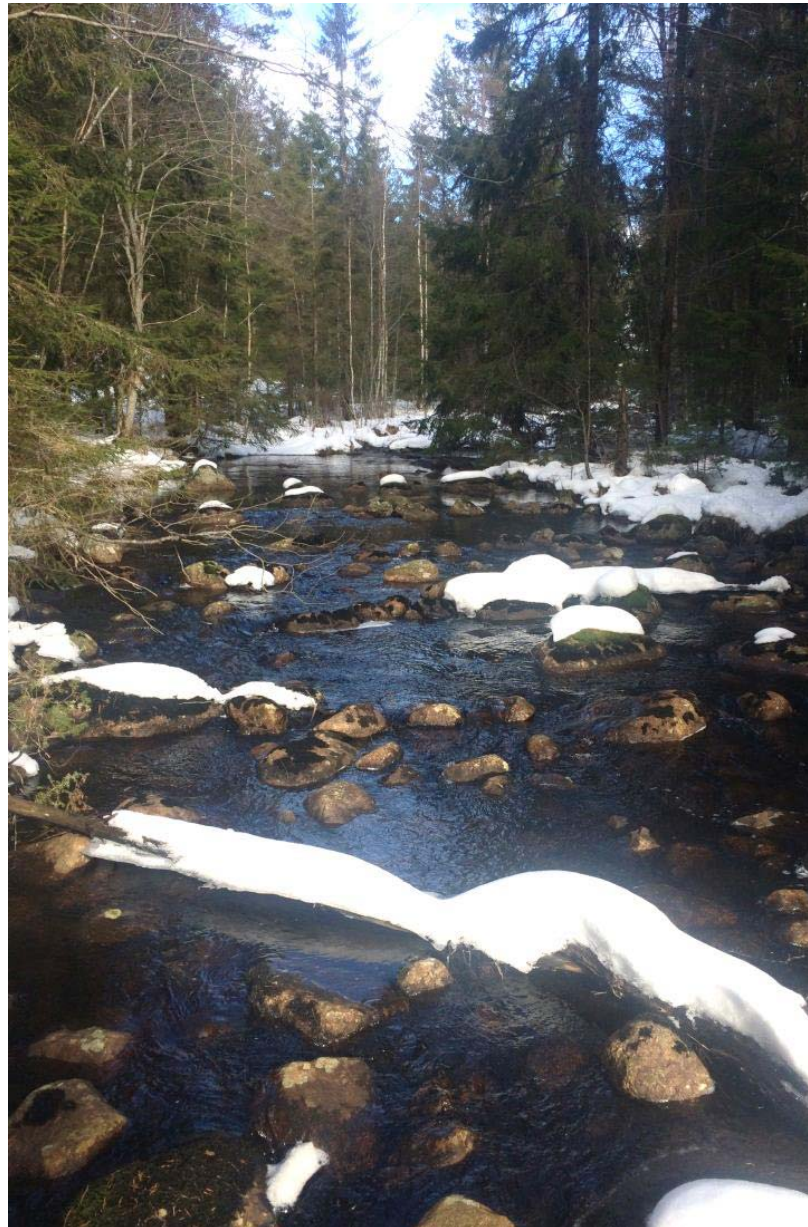
asa.forsberg@lansstyrelsen.se

1(11)

SKÖTSELPLAN
2016-10-31

Dnr 511-5605-2013

Skötselplan för naturreservatet Meshattbäcken i Nora kommun

Messhattbäcken. Foto: Åsa Forsberg

Skötselplanen upprättad 2016 av Åsa Forsberg. Fastställd av Länsstyrelsen
2016-10-31

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att återställa och bevara biologisk mångfald i ett fritt rinnande vattendrag med hög grad av naturlighet. Syftet är också att omgivande sjö-, strand- och lövrika barrblandskogsmiljöer med tillhörande skyddsvärda arter ska återställas och bevaras.

Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och livsmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att fria vandringsvägar för vattenlevande organismer och värdefulla naturmiljöer för arter i vattendraget restaureras och bevaras. Vattendragets struktur och hydrologi ska återställas och därefter tillåtas att utvecklas fritt. I begränsad omfattning ska restaureringsåtgärder vidtas i området skogar, stränder och våtmarker för att återställa och bevara förutsättningarna för prioriterade bevarandevärden.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Avveckling samt efterkommande röjning av planterade granbestånd kommer att göras för att gynna lövträd.

Röjning och ringbarkning av barrträd invid bäcken kan komma i fråga för att gynna lövträd.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

I smala zoner mellan tomtmark, skog och sjö kan skötsel för att skapa/bibehålla brynmiljöer komma i fråga.

Uppsättande av metallnät som skydd mot bäverfällningar av särskilt värdefulla träd eller trädgrupper kan komma i fråga.

Administrativa data

Objektnamn	Meshattbäcken
NVR-id	2044657
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2016-10-31
Län	Örebro län
Kommun	Nora kommun

SKÖTSELPLAN

Dnr 511-5605-2013

Läge	20 km nord-nordväst Nora
Fastigheter	Del av Vassland 2:11 (under fastighetsreglering)
Area	65 ha, varav 40 ha produktiv skogsmark
Naturtyper enligt Vicnatur	Skogsmark 40 ha, vatten 23 ha, våtmark och annan mark 2 ha.

Naturförhållanden

Naturreseptat Meshattbäcken ligger 20 km nordväst om Nora stad. Området är 65 ha och består av Meshattbäcken med omgivande skogsmark. Skogsmarken längs Meshattbäcken utgörs huvudsakligen av ungskog-gallringsskog med hög lövandel, men de delar av skogen som utgör värdekärna omfattar äldre naturskogsartad barrdominerad skog med stort inslag av asp och björk. I övrigt förekommer rönn, sälg och enstaka lönn. Ställvis finns ett gott inslag av död ved, bl.a. har skog dött efter kontinuerliga bäverdämningar genom åren. Även bäverfälld björkskog finns efter Meshattbäcken. Delar av de unga och medelålders skogsbestånden, som utgör utvecklingsmark, arronderingsmark och skyddszon, uppvisar kalkpåverkan genom vegetationen. Bredbladiga gräs dominerar vissa ytor och bl.a. blåsippra och trolldruva förekommer. På gränsen till tomtmarken i sydost har guckusko tidigare observerats. I skogarna finns en del hänsynskrävande kryptogamer som t.ex. garnlav (NT), aspgelélav (NT), korallblylav (signalart), ullticka (NT), vedticka (signalart).

Meshattbäcken utgör del av ett av de tio högst värderade vattensystemen i länet avseende limniska naturvärden. Flodpärlmussla har en rik förekomst i vattensystemet, framförallt i Vasslabäcken. Meshattbäcken i reservatet består av rinnande vatten med flera forssträckor omväxlande med lugnare partier. Bäckens totala sträcka i reservatet är ca 2 km. Meshattbäcken är delvis påverkad av rensning och uträtning. Ett fåtal mindre vandringshinder förekommer. Stränderna kantas av framförallt lövträd såsom al, björk och asp men i vissa partier även gran. Länsstyrelsens provfiske visar att populationerna av flodpärlmussla och öring är svaga i denna del av vattensystemet. Meshattbäcken har sitt utflöde i Håkansbodasjön.

Historisk markanvändning

I södra delen av reservatet har stora delar brukats som åker och ängsmarker. Häradskartan från 1860-talet visar att bäckens södra del i stort har omgetts av ängsmark. Lite högre upp i sluttningarna har åkermarker legat. Flera av dessa åkermarker var fortfarande brukade på 1950-talet men har strax därefter till stor del planterats med gran eller vuxit igen. I södra delen av

SKÖTSELPLAN

Dnr 511-5605-2013

Länstyrelsen
Örebro län

reservaten finns fortfarande tydliga spår av tidigare brukande i form av stenmurar, odlingsrösen och diken. I områdets norra del finns även rester av en gammal såg.

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Reservatet utgör del av ett av de tio högst värderade vattensystemen i länet avseende limniska naturvärden. Flodpärlmussla har en rik förekomst i vattensystemet, framförallt i Vasslabäcken. Objektet har även höga naturvärden på beståndsnivå i skogliga värdekärnor. Dessa utgörs delvis av nationellt prioriterad skogstyp. Objektet är beläget i skoglig värdetrakt och i kluster av befintliga naturreservat och biotopskydd med motsvarande limniska och terrestra naturtyper, varför det bedöms ha hög ekologisk funktionalitet i båda avseendena.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Häradskartan
3. Ekonomiska kartan 1950-tal

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i fyra skötselområden:

1. Vattendrag
2. Skog
3. Granplanteringar
4. Friluftsliv

Skötselområde 1, vattendrag (23 ha)

Meshattbäcken utgör del av ett av de tio högst värderade vattensystemen i länet avseende limniska naturvärden. Flodpärlmussla har en rik förekomst i vattensystemet, framförallt i Vasslabäcken. Meshattbäcken i reservatet består av rinnande vatten med flera forssträckor omväxlande med lugnare partier. Bäckens totala sträcka i reservatet är ca 2 km. Meshattbäcken är delvis påverkad av rensning och uträtning. Ett fåtal mindre vandringshinder förekommer i form av vägtrummor. Strax nedströms i Vasslabäcken finns dock flera dammar och vägtrummor som hindrar öring och annan fisk från

att nå Messhattbäcken. Stränderna kantas av framförallt lövträd såsom al, björk och asp men i vissa partier även gran. Länstyrelsens inventeringar visar att populationerna av flodpärlmussla och öring är svaga i denna del av vattensystemet. Messhattbäcken har sitt utflöde i Håkansbodasjön.

Bevarandemål

Vattendragens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Vattendragen ska ha en god vattenkvalité och en naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar. Vidare ska vattendraget innehålla strömvattenbiotoper och varierande bottnar för de prioriterade arterna flodpärlmussla och öring. Inga artificiella vandringshinder som påverkar vattendraget ska finnas. Längs vattendragen ska lövträd dominera. I Messhattbäcken ska det finnas livkraftiga populationer av flodpärlmussla och öring.

Skötselåtgärder

- Vid behov återställning av vattendragets struktur t.ex. åtgärdande av vandringshinder och återställa tidigare uträningar av vattendraget och biotopförbättrande åtgärder genom att lägga ut sten och grus för att förbättra livsmiljöerna för öring och flodpärlmussla.
- Bibehålla eller förbättra förhållande avseende vattenföring och flödesdynamik.
- Vid behov förstärkningsutsättning eller återintroduktion av öring och flodpärlmussla.
- Gynna lövträden längs vattendraget genom att röja eller ringbarka barrträd inom en zon på 20 meter på vardera sidan om bäcken.

Skötselområde 2, skog (34,7 ha)

Skogsmarken längs Meshattbäcken utgörs huvudsakligen av ungskog-gallringsskog med hög lövandel, men de delar av skogen som utgör värdekärna omfattar äldre naturskogsartad barrdominerad skog med stort inslag av asp och björk. I övrigt förekommer rönn, sälj och enstaka lönn. Ställvis finns ett gott inslag av död ved, bl.a. har skog dött efter kontinuerliga bäverdämningar genom åren. Även bäverfälld björkskog finns efter Meshattbäcken. I skogarna finns en del hänsynskrävande kryptogamer som t.ex. garnlav (NT), aspgelélav (NT), korallblylav (signalart), ullticka

(NT), vedticka (signalart). Guckusko har tidigare noterats nära torpet i sydöst.

I den norra delen av området finns ett jaktorn med 4 stycken röjda siktgator. I de centrala delarna finns en gammal gångbro och stenfundament av en gammal såg.

Bevarandemål

Arealen skog ska vara minst 34,7 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. I vissa delar, såsom längs bäcken och på gammal åkermark, ska lövträden dominera. Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd.

Skötselåtgärder

- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.
- Friställa kulturelement, genom röjningar, i omgivningarna runt lämningar efter en såg, längs stenmurar och rösen.

Skötselområde 3, granplanteringar (5,3 ha)

I reservatets södra delar finns fyra granplanteringar i 40-50 års ålder. Granarna står tätt i raka rader. Undervegetationen är mycket sparsam. Granplanteringarna ska ställas om till lövskog genom avverkning och granröjningar. De områden som gränsar till tomtmark eller sjö ska utvecklas till brynmiljöer men en mjuk övergång till den framtida lövskogen.

Bevarandemål

Arealen granplantering som ställs om till lövskog ska vara 5,3 ha. Den blivande skogen ska domineras av lövträd av olika arter såsom björk, asp och sälg. Brynmiljöer ska skapas mot tomtmark och sjö. Även buskar av olika arter ska gynnas.

Skötselåtgärder

- Avverka de fyra granplanteringarna i den södra delen av reservatet, markerade på skötselplanekartan.
- Efter granavverkning vid behov röja ung gran. Lämpligen görs detta ca 4-5 år efter avverkning och därefter vid behov.
- Skapa brynmiljöer med flera arter av buskar och lövträd mot tomtmark och sjö.
- Friställa kulturelement, genom röjningar längs stenvägar och rösen.

Skötselområde 4, friluftsliv

Reservatet ligger 20 km nordväst om Nora. En informationsskylt finns i reservatets södra del i anslutning till parkeringsplatsen.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Ny informationstavla med karta ska sättas upp vid parkeringsplats, markerade på skötselplanekartan.
- Tillsyn och underhåll av informationstavla och parkeringsplats.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Omgivande reservat

I närheten till reservatet finns tre ytterligare reservat med höga biologiska värden vilket kan bidra med spridningen av hotade arter. I det angränsande Håkansbodabergets naturreservat finns fin aspgrannaturskog med förekomst av lunglav, aspgelélav, kandelabersvamp och veckticka. Det gäller även de närliggande naturreservaten Limberget, Erikaberget samt ett stort antal nyckelbiotoper och biotopskydd. Flera gelélavsarter på asp, samt lunglav (NT) och aspfjädermossa (VU) är kända i andra skyddade aspgranskogar i närområdet.

Området är föreslaget som Natura 2000-objekt, ihopslaget med Håkansbodaberget.

Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP)

Området berör Åtgärdsprogrammet för flodpärlmussla.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

SKÖTSELPLAN

Dnr 511-5605-2013

